Høring – forslag til forskrift om klageordning for berørte kommuner i forbindelse med tjenestestedsstruktur i politi- og lensmannsetaten

1. Innledning

Justis- og beredskapsdepartementet sender med dette på høring forslag til forskrift om klageordning for berørte kommuner i forbindelse med fastsettelse av ny tjenestestedsstruktur i politi- og lensmannsetaten.

I Prop. 61 LS (2014-2015) Endringer i politiloven mv. (trygghet i hverdagen – nærpolitireformen) og Stortingets behandling av saken er det lagt opp til at Politidirektoratet sammen med det enkelte politidistrikt skal kunne bestemme hvordan politiets nett av tjenestesteder skal være utformet. Endringer må gjøres i tråd med kriterier som skal sikre høy kvalitet i polititjenesten og involvering av berørte kommuner. Dersom kriteriene ikke oppfylles, vil berørte kommuner kunne klage avgjørelsen inn for Justis- og beredskapsdepartementet.

2. Bakgrunn

Med bakgrunn i Prop. 61 LS (2014-2015) Endringer i politiloven mv. (trygghet i hverdagen – nærpolitireformen) og forlik 31. mai 2015 mellom regjeringspartiene, Venstre, Ap og KrF, ga Stortinget 10. juni 2015 tilslutning til gjennomføring av Nærpolitireformen. Det vises til Innst. 306 S (2014-2015) og Innst. 307 L (2014-2015).

I Prop. 61 LS (2014-2015) uttales følgende om klageordningen:

> *«Beslutning om sammenslåing av tjenestesteder skal treffes av Politidirektoratet etter forutgående involvering av berørte lokale interesser. Kommunene har legitime interesser i slike endringer, og vil ha vesentlige bidrag til vurderingen av dem. Den enkelte kommune kan imidlertid ikke representere alle de hensyn som må tas i betraktning i spørsmål om politiets organisering. Selv om de er viktige, bør dermed heller ikke kommunenes syn i seg selv være avgjørende for om det skal gjøres endringer. Den enkelte kommune som berøres av strukturendring, skal derimot kunne påklage Politidirektoratets beslutning på grunnlag av feil i saksbehandlingen og at endret tjenestestruktur ikke oppfyller kravene etter punkt 5.3 ovenfor. Justis- og beredskapsdepartementet er klageinstans».*

I Innst. 306 S (2014-2015) er klageordningen beskrevet slik:

> *«F l e r t a l l e t viser til at kommuner kan klage på endringer i tjenestestedsstrukturen til Justis- og beredskapsdepartementet gjennom vedtak i kommunestyret. Alle berørte kommuner skal kunne klage på vedtak om endringer i tjenestestedsstruktur.*
>
> *Hvis de prosessuelle minimumskravene ikke er ivaretatt, skal dette tillegges avgjørende vekt i klagebehandlingen.*
>
> *Ved klagebehandlingen skal også kvaliteten på arbeidet med det ønskede sluttresultatet som er lagt frem for kommunene i forkant, og andre forhold som har*

betydning for helheten i politiets lokale tilgjengelighet, kunne vektlegges. Dette i tillegg til kriteriene i Prop. 61 (2014–2015) punkt 5.3.

Klagen skal ha oppsettende virkning».

Klageordningen vil gjelde for beslutninger fra Politidirektoratet om endringer i inndelingen i lensmanns- og politistasjonsdistrikter og sammenslåing eller nedleggelse av lensmannskontorer eller politistasjoner.

3. Nærmere om klageordningen

Avgjørelser om innretningen av politiets tjenestestedsstruktur er ikke enkeltvedtak i forvaltningslovens forstand. I tråd med det som er beskrevet i Prop. 61 LS (2014-2015), vil det likevel bli etablert en mulighet for berørte kommuner til å få Politidirektoratets avgjørelser om tjenestestedsstrukturen overprøvet gjennom klage til Justis- og beredskapsdepartementet.

Foruten beskrivelsen av ordningen her, gjelder forvaltningsloven kapittel II og III og ulovfestede regler om god forvaltningsskikk for forvaltningen av klageordningen.

Justis- og beredskapsdepartementet vil være klageinstans, men klagen skal fremsettes overfor Politidirektoratet. Med mindre departementet bestemmer noe annet, kan ikke den endringen som klagen gjelder gjennomføres før klagesaken er ferdig behandlet. Det er den eller de kommunene som vil bli direkte berørt av endringen, som kan klage. Ved klage foretar Politidirektoratet en fornyet vurdering. Opprettholdes beslutningen, sender direktoratet klagen videre til Justis- og beredskapsdepartementet, sammen med direktoratets merknader. Klager skal motta kopi av merknadene.

Departementet vil vurdere de saksbehandlingsmessige og materielle sidene som klagen gjelder, herunder ta hensyn til nye omstendigheter, men normalt ikke overprøve rene politifaglige vurderinger fra Politidirektoratets side.

Departementet kan treffe nytt vedtak i saken eller oppheve direktoratets beslutning og sende saken tilbake til direktoratet til helt eller delvis ny behandling. Departementets vedtak kan ikke påklages videre. Klagen må fremsettes innen seks uker fra det tidspunktet kommunen mottok underretning om beslutning[1].

4. Forslag til forskrift

Utkast til forskrift om klageordning for berørte kommuner i forbindelse med fastsettelse av ny tjenestestedsstruktur i politi- og lensmannsetaten.

Fastsatt xx.xxxx 2016 i medhold av lov 4. august 1995 nr. 53 om politiet (politiloven) § 16.

§ 1

[1] Kommunen er ett rettssubjekt, slik at fristen i utgangspunktet vil måtte regnes fra kommunen (ikke selve kommunestyret) fikk beskjed.

Beslutning fra Politidirektoratet om endringer i inndelingen i lensmanns- og politistasjonsdistrikter og sammenslåing eller nedleggelse av lensmannskontorer eller politistasjoner kan påklages til Justis- og beredskapsdepartementet av den eller de kommunene som vil bli direkte berørt av endringen.

§ 2

Klagen må fremsettes innen seks uker fra det tidspunktet kommunen mottok underretning om beslutningen. Forvaltningsloven § 30 gjelder for fremsettelse av klagen.

En klage som er fremsatt for sent, kan avvises.

§ 3

Det må være besluttet av bemyndiget instans i den enkelte kommunen at det skal fremmes klage.

Klagen skal være skriftlig, undertegnet av en lovlig representant for kommunen og vise til den beslutningen det klages over. Det skal nevnes hvilke endringer i den aktuelle beslutningen som ønskes. En klage bør begrunnes.

Dersom en klage ikke oppfyller vilkårene i første og andre ledd, kan det settes en kort frist for å rette feilen. Dersom feilen ikke rettes innen den fastsatte fristen, kan klagen avvises.

§ 4

Klagen sendes til Politidirektoratet. Med mindre departementet bestemmer noe annet, kan ikke den beslutningen klagen gjelder, gjennomføres før klagesaken er ferdig behandlet.

§ 5

Tas klagen under behandling, skal Politidirektoratet foreta en fornyet vurdering av saken.

Opprettholdes beslutningen, sender Politidirektoratet klagen videre til Justis- og beredskapsdepartementet sammen med direktoratets merknader. Klagen skal oversendes til Justis- og beredskapsdepartementet senest innen tre uker etter at klagen ble mottatt. Klager skal meddeles kopi av merknadene senest samtidig som klagen sendes til departementet.

Departementet skal avgjøre klagen uten ugrunnet opphold.

§ 6

Departementet kan treffe vedtak i saken eller oppheve Politidirektoratets beslutning og sende saken tilbake til direktoratet til helt eller delvis ny behandling. Departementets vedtak kan ikke påklages.

§ 7

Forvaltningsloven kapittel II og III og alminnelige regler om god forvaltningsskikk gjelder for klagebehandling etter forskriften her.

§ 8

Forskriften trer i kraft fra det tidspunkt departementet bestemmer.